

Một số giải pháp và kiến nghị nhằm tăng cường bản lĩnh của nhà báo trong đấu tranh chống tin giả trên mạng xã hội ở Việt Nam trong bối cảnh mới

ThS. PHẠM QUỲNH TRANG

Học viện Báo chí và Tuyên truyền; Email: quynhtrang0502@gmail.com

Nhận ngày 29 tháng 7 năm 2024; chấp nhận đăng tháng 3 năm 2025.

Tóm tắt: Trong bối cảnh truyền thông kỹ thuật số phát triển mạnh mẽ, mạng xã hội đã trở thành một phần không thể thiếu trong đời sống của người dân. Tuy nhiên, cùng với sự tiện lợi và tốc độ lan truyền thông tin nhanh chóng, mạng xã hội cũng đã trở thành môi trường lý tưởng cho sự phát tán tin giả. Tin giả không chỉ gây hoang mang trong dư luận mà còn ảnh hưởng nghiêm trọng đến ổn định xã hội và chính trị của các quốc gia. Bài viết sẽ tập trung đề xuất một số kiến nghị nhằm tăng cường bản lĩnh của nhà báo trong đấu tranh chống tin giả trên mạng xã hội tại Việt Nam trong bối cảnh mới; cung cấp những giải pháp khả thi và hiệu quả nhằm nâng cao bản lĩnh chống tin giả của các nhà báo, đồng thời tạo điều kiện thuận lợi cho họ thực hiện nhiệm vụ này một cách hiệu quả nhất.

Từ khóa: bản lĩnh nhà báo; tin giả; mạng xã hội.

Abstract: With the rapid development of digital media, social networks have become an indispensable part of people's lives. However, alongside their convenience and fast information dissemination, social media has also become a breeding ground for fake news. Fake news not only misleads public opinion but also significantly impacts social and political stability. This article proposes several recommendations to enhance journalists' resilience in combating fake news on social media in Vietnam's new context. It provides feasible and effective solutions to strengthen journalists' ability to counter misinformation while creating favorable conditions for them to effectively fulfill this crucial responsibility.

Keywords: journalistic resilience; fake news; social media.

1. Những tác động tiêu cực của tin giả trên nền tảng mạng xã hội đối với xã hội

Mạng xã hội là những nền tảng truyền thông trực tuyến đa dạng, cung cấp vô vàn tiện ích cho người tham gia và sử dụng nó. Trong cuộc cạnh tranh, Youtube là nền tảng được sử dụng nhiều nhất, tiếp theo lần lượt là nền tảng WhatsApp, Facebook, Instagram và Tiktok là những cái tên tiếp theo trong top 5 nền tảng mạng xã hội phổ biến. Theo báo cáo năm 2025 của Tổ chức "We are social" thì tính đến đầu năm 2025, Việt Nam có 76,2 triệu tài khoản mạng xã hội, tương đương với 75,2% dân số, đã tăng thêm 3,5 triệu (+4,8%) so với năm 2024. Như vậy, so với tỷ lệ sử dụng Internet thì 95,4% người dùng Internet tại Việt Nam sử dụng ít nhất một nền tảng mạng xã hội. Các nền tảng mạng xã hội được sử

dụng nhiều tại Việt Nam là Youtube 62,3 triệu người dùng, tương đương 61,5% dân số; 75,2% dân số sử dụng Facebook; 10,6 triệu người dùng Instagram, tương đương 10,4% dân số⁽¹⁾.

Với sức lan tỏa nhanh, rộng, tin giả, tin đồn thất thiệt tác động tiêu cực đến mọi mặt của đời sống xã hội. Những hậu quả của tin giả không những làm ảnh hưởng đến kinh tế, văn hóa, an ninh, quốc phòng mà còn tác động đến niềm tin của nhân dân, vào sự nghiệp xây dựng và phát triển đất nước mà Đảng, Nhà nước và nhân dân Việt Nam đang theo đuổi. Trong lĩnh vực kinh tế, tin giả đã làm tổn hại đến uy tín, mất hình ảnh thương hiệu của doanh nghiệp, thậm chí ảnh hưởng đến sự ổn định của nền kinh tế trong những giai đoạn nhạy cảm. Trong lĩnh vực chính trị, tin giả được phát triển trên cơ sở những vấn

đề nóng, nhạy cảm và xuất hiện sớm, tần suất dày đặc gây hoang mang, làm người dân mất niềm tin vào cán bộ, hệ thống lãnh đạo các cấp. Về văn hóa - xã hội, tin giả gây hiểu lầm về các vấn đề sắc tộc, tôn giáo, văn hóa vùng miền, làm căng thẳng thậm chí mâu thuẫn tới nguy cơ mất ổn định an ninh - xã hội. Và nguy hiểm hơn, với công nghệ phát tán, chia sẻ tin giả dựa trên nền tảng mạng xã hội khiến cho người dân không còn phân biệt đâu là tin thật, đâu là tin giả, tác động đến niềm tin của nhân dân. Sự hoài nghi này không chỉ với hệ thống chính trị, với bộ máy chính quyền mà còn làm suy giảm niềm tin của người dân vào báo chí truyền thống, với nền tảng truyền thông xã hội.

Bối cảnh trên đang có tác động lớn đến đấu tranh chống tin giả trên mạng xã hội ở Việt Nam. Bởi vì mạng xã hội là một công cụ truyền thông có khả năng mạnh mẽ trong việc tổ chức các hoạt động thông tin giao tiếp xã hội, tạo liên kết xã hội và số lượng người sử dụng cũng như thời gian họ sử dụng mạng xã hội sẽ tăng lên, cũng đồng nghĩa với việc các tin giả, thông tin sai lệch, độc hại và phản động có thể lan truyền nhanh chóng và gây ảnh hưởng tiêu cực đến quan điểm, hành động và tư tưởng của người dân.

Trước thực trạng lan tràn của tin giả, việc tăng cường bản lĩnh nhà báo trở thành yêu cầu cấp thiết, nhằm giúp họ vững vàng về chính trị, nghiệp vụ và đạo đức nghề nghiệp, đảm bảo báo chí thực hiện tốt vai trò cung cấp thông tin chính xác, phản biện và định hướng dư luận.

2. Giải pháp tăng cường bản lĩnh của nhà báo trong đấu tranh chống tin giả trên mạng xã hội ở Việt Nam

Tăng cường bản lĩnh của nhà báo trong đấu tranh chống tin giả trên mạng xã hội ở Việt Nam phải gắn liền với tận dụng và xử lý những tác động của bối cảnh truyền thông mạng xã hội.

Mạng xã hội gắn liền với sức mạnh lan tỏa của Internet, vì vậy sự phổ biến và phát triển của mạng xã hội đã tạo ra một môi trường thông tin mở. Người dùng mạng xã hội có thể tìm kiếm, truy cập, sử dụng, đăng tải nội dung, truyền phát thông tin một cách dễ dàng mà không gặp rào cản về địa lý hay lãnh thổ.

Điều đó, một mặt tạo điều kiện thuận lợi cho người muốn sử dụng mạng xã hội, mặt khác nó cũng tạo cơ hội cho các cá nhân với động cơ xấu có thể sử dụng tài khoản giả mạo, thao túng thông tin, cung cấp thông tin sai trái và các trang web lừa đảo lan truyền tin giả. Việc người dùng mạng xã hội có thể dễ dàng, nhanh chóng đưa ra những phát ngôn bôi nhọ, xuyên tạc, nói xấu bằng những ngôn từ thiếu kiểm soát có thể mang đến hậu quả khôn lường; thông tin ảo đã mang đến những hậu quả thật. Bên cạnh đó, cùng với sự phát triển của trí tuệ nhân tạo AI thì tin giả trên mạng xã hội càng có cơ hội để phát tán.

Theo ông Gordon Crovitz, đồng giám đốc điều hành của NewsGuard (công ty theo dõi thông tin sai lệch trên mạng) nhận định, sản phẩm của Công ty OpenAI sẽ trở thành công cụ phát tán thông tin sai lệch mạnh nhất từng có trên Internet. “Việc tạo ra một câu chuyện sai lệch giờ đây có thể được thực hiện ở quy mô lớn và tần suất thường xuyên hơn nhiều”⁽²⁾. Theo thống kê của Bộ thông tin và Truyền thông và Bộ Công an, trung bình mỗi năm, qua kiểm tra, kiểm soát, các cơ quan chức năng đã phát hiện trên 850.000 tài liệu chiến tranh tâm lý, phản động, tuyên truyền tà đạo trái phép; gần 750.000 tài liệu tuyên truyền chống Đảng, Nhà nước được phát tán vào Việt Nam qua đường bưu chính và mạng xã hội⁽³⁾. Trên mạng xã hội, thông tin sai lệch có xu hướng lan truyền nhanh hơn tin thật. Không chỉ người dân mà ngay cả nhà báo đôi khi cũng khó phân biệt được tin thật và tin giả. Các tin giả trên mạng xã hội ngày càng tinh vi và khó phát hiện, tạo ra sự khó khăn cho các cơ quan chức năng và nhà báo trong việc kiểm soát và đưa ra thông tin chính xác. Điều này đặt ra nhiều thách thức trong việc đấu tranh chống tin giả trên mạng xã hội ở Việt Nam hiện nay.

Trong giai đoạn truyền thông số, truyền thông xã hội phát triển mạnh mẽ như hiện nay đòi hỏi những người làm báo phải nhanh chóng thích nghi và thay đổi để theo kịp sự biến đổi và phát triển. Tuy nhiên, thực tế nhiễu loạn thông tin trên mạng xã hội như hiện nay càng đặt ra yêu cầu cao hơn đối với bản lĩnh của người làm báo.

Tăng cường bản lĩnh của nhà báo trong đấu tranh chống tin giả trên mạng xã hội ở Việt Nam trong bối cảnh mới cần tuân thủ quan điểm, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước.

“Đối với nhà báo, giá trị được định nghĩa là tính trung thực - nỗ lực kể sự thật. Đó là mục tiêu hàng đầu của chúng ta. Tất cả việc làm của chúng ta - và tất cả những gì nói về chúng ta - đều phải xuất phát từ nguồn duy nhất là nói sự thật”⁽⁴⁾. Tại Việt Nam, Văn kiện Đại hội XIII chỉ rõ: “Xây dựng nền báo chí, truyền thông chuyên nghiệp, nhân văn và hiện đại... Tăng cường quản lý và phát triển các loại hình truyền thông, thông tin trên Internet. Kiên quyết đấu tranh, loại bỏ các sản phẩm, thông tin độc hại, xuyên tạc, phản động, ảnh hưởng xấu đến ổn định chính trị - xã hội, thuần phong mỹ tục”⁽⁵⁾. Đảng đã khẳng định trách nhiệm và trao quyền cho báo chí trong đấu tranh với tin giả và Nhà nước đã cụ thể hoá chủ trương này. Hiện nay, sự quản lý của Nhà nước và cơ quan chủ quản tại Việt Nam trong đấu tranh với tin giả trên mạng xã hội được đánh giá là khá toàn diện. Đảng và Nhà nước ta có nhiều chủ trương, chính sách, các biện pháp nhằm phát triển, đảm bảo an toàn thông tin trên an ninh mạng, cách thức báo chí khai thác thông tin trên mạng xã hội và công việc của người làm báo.

Việt Nam đã có Luật Báo chí năm 2016, Luật An ninh mạng năm 2018, Luật An toàn thông tin mạng, Nghị định 27/2018/NĐ - CP ngày 1/3/2018 sửa đổi, bổ sung Nghị định số 72/2013/NĐ - CP về quản lý, cung cấp và sử dụng dịch vụ Internet và thông tin trên mạng; Nghị định 14/2022/NĐ - CP ngày 27/01/2022... Việt Nam tiếp tục nghiên cứu, vận dụng sáng tạo, tổ chức triển khai có hiệu quả các chủ trương đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước, nhất là Chỉ thị số 43 - CT/TW ngày 8/4/2020 của Ban Bí thư về Tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với hoạt động của Hội Nhà báo Việt Nam trong tình hình mới; các quyết định của Thủ tướng Chính phủ về Quy hoạch phát triển và quản lý báo chí toàn quốc đến năm 2025, về Chiến lược chuyển đổi số báo chí đến năm 2025, định hướng đến năm 2030. Các quy định đạo đức nghề nghiệp và quy tắc sử dụng mạng xã hội của người làm báo

Việt Nam là cơ sở pháp lý, chính trị vững chắc cho cuộc chiến chống tin giả trên mạng xã hội của báo chí nói chung và nhà báo nói riêng.

Trong thực tế, công tác báo chí đã cho thấy, một số cơ quan báo chí chưa tự giác chấp hành sự lãnh đạo của Đảng, sự quản lý của Nhà nước, có biểu hiện xa rời tôn chỉ, mục đích; thiếu nhạy bén chính trị; bị khuynh hướng “thương mại hóa” chi phối dẫn tới việc một số tờ báo đăng thông tin sai sự thật, suy diễn chủ quan; khi biết sai không cải chính hoặc cải chính không nghiêm túc; khai thác và sử dụng thông tin thiếu chọn lọc. Ngoài ra, trong bối cảnh truyền thông kỹ thuật số, các cơ quan báo chí chịu sức ép của cạnh tranh thông tin nên đua tranh để thu hút sự quan tâm của công chúng, thông tin chạy theo độc giả. Nhiều tờ báo đã đăng bài rồi gỡ bài vì dụng phải tin giả.

Trước tình hình đó, để tăng cường bản lĩnh của nhà báo trong đấu tranh chống tin giả trên mạng xã hội ở Việt Nam, nhà báo cần tuân thủ nghiêm ngặt quan điểm, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước. Đồng thời, các nhà báo cần có những kỹ năng và kiến thức chuyên môn để đối phó với hiện tượng tin giả, đặc biệt là trên mạng xã hội; cần giữ vững ý thức trách nhiệm và đạo đức nghề nghiệp như: nắm vững các quy định của pháp luật liên quan đến đấu tranh chống tin giả trên mạng xã hội và áp dụng chúng trong công việc của mình; thực hiện nghiêm túc quy trình kiểm chứng thông tin, đặc biệt là khi lấy tin từ mạng xã hội, tránh lan truyền thông tin sai lệch, tin giả; nâng cao kỹ năng phân tích, đánh giá và xử lý thông tin để đưa ra những thông tin chính xác, đầy đủ, đúng thời điểm và đúng đối tượng; giữ vững đạo đức nghề nghiệp, không đưa tin sai sự thật, tin giả hoặc làm rơi vào tình trạng vi phạm pháp luật; tăng cường phối hợp với các cơ quan chức năng trong việc phát hiện, ngăn chặn và xử lý thông tin sai sự thật, tin giả trên mạng xã hội; phản ánh mạnh mẽ, sáng tạo và ứng dụng công nghệ để đưa ra những thông tin chính xác và đầy đủ, góp phần đấu tranh chống tin giả trên mạng xã hội.

Cơ quan báo chí cần khai thác thế mạnh của mạng xã hội nhưng đi đôi với quản lý chặt chẽ nhà báo sử dụng mạng xã hội

Sự bùng nổ của mạng xã hội đã len lỏi vào mọi khía cạnh đời sống, thu hút sự quan tâm và chiếm nhiều thời gian của công chúng. Xu hướng này đặt ra thách thức cho ngành báo chí, buộc các nhà làm báo phải đổi mới cách tiếp cận, khai thác và trình bày tin tức một cách hấp dẫn, thu hút người đọc mà vẫn đảm bảo tính chính xác và khách quan. Đặc biệt, để tiếp cận hiệu quả nhóm độc giả trẻ tuổi thuộc thế hệ Y và Z, các cơ quan báo chí cần sáng tạo nội dung đa dạng, dễ tương tác trên website và các nền tảng mạng xã hội. Ngoài nền tảng chính của mình, các báo nên xây dựng một hệ sinh thái như fanpage Facebook, kênh YouTube, kênh Tiktok.

Có một thực tế là ở Việt Nam hiện nay độc giả đang đọc báo điện tử thông qua các nền tảng xã hội rất là nhiều. Do vậy, để nâng cao tính cạnh tranh, các cơ quan báo chí cần hình thành một bộ phận săn tin trên mạng và có nhân sự để thực hiện kiểm chứng và thông tin nhanh nhất. Nếu như trước đây thụ động chờ các cơ quan chức năng lên tiếng, thì bây giờ, khi có những thông tin chưa biết thực hư, các nhà báo sẽ nhanh chóng vào cuộc để kiểm chứng và đưa thông tin nhanh chóng đến công chúng.

Ngoài ra, cần tránh tình trạng “nhà báo hai mặt” - viết và đăng trên báo chính thống một đằng, viết và đăng trên mạng xã hội một nẻo. Thông tin cùng một nhà báo lại không nhất quán, thậm chí mâu thuẫn, trái ngược và xung đột cả về quan điểm lẫn lợi ích, vô tình, nhà báo trở thành người vừa sản xuất và vừa tiêu dùng tin giả.

Việc nâng cao bản lĩnh nhà báo thông qua các giải pháp cụ thể là điều kiện cần, nhưng để đảm bảo hiệu quả bền vững cần có những kiến nghị mang tính hệ thống. Những đề xuất này không chỉ giúp nhà báo thích ứng với bối cảnh mới mà còn củng cố vai trò của báo chí chính thống trong cuộc chiến chống tin giả.

3. Một số kiến nghị để tăng cường bản lĩnh của nhà báo trong đấu tranh chống tin giả trên mạng xã hội ở Việt Nam trong bối cảnh mới

Thứ nhất, cơ quan quản lý nhà nước về báo chí cần xây dựng quy định về bản lĩnh của nhà báo trong đấu tranh chống tin giả trên mạng xã hội ở Việt Nam trong bối cảnh mới.

Xây dựng quy định về bản lĩnh của nhà báo trong đấu tranh chống tin giả trên mạng xã hội ở Việt Nam bao gồm một số nội dung quan trọng sau: (i) Quy định về trách nhiệm của nhà báo trong việc đưa tin chính xác, đúng sự thật và tránh phát tán thông tin sai lệch. Nhà báo cần có khả năng phân biệt được tin giả và tin chính xác, đồng thời cần có khả năng tìm kiếm thông tin chính xác và đối chiếu các nguồn tin để đưa ra các bài báo có tính khách quan và đúng sự thật; (ii) Quy định về bản lĩnh của nhà báo trong việc đối phó với những tình huống khó khăn và áp lực trong công việc. Nhà báo cần có khả năng kiên trì, dũng cảm và có tinh thần trách nhiệm cao trong việc chống lại tin giả trên mạng xã hội; (iii) Quy định về trách nhiệm của nhà báo trong việc đóng góp tích cực vào việc xây dựng một nền báo chí chuyên nghiệp, đáng tin cậy và phát triển bền vững; (iv) Quy định về trách nhiệm của các cơ quan báo chí, tổ chức liên quan trong việc kiểm tra, đánh giá và hỗ trợ bản lĩnh của nhà báo.

Thứ hai, xây dựng cơ chế chính sách phù hợp, tạo hành lang pháp lý để cơ quan báo chí đảm bảo nguồn thu, nhà báo đảm bảo thu nhập.

Tin giả là thách thức với báo chí, nhưng cũng là cơ hội để các cơ quan báo chí khẳng định uy tín, giá trị, gây dựng niềm tin với công chúng, từ đó nâng cao doanh thu. Thực tế đã chứng minh, tại Việt Nam, cũng đã có một số cơ quan báo chí thành công với mô hình kinh doanh tin tức chất lượng, hoặc tăng doanh thu từ các sản phẩm gia tăng khác. Trong khi mạng xã hội là nơi phát tán thông tin chưa qua kiểm chứng thì báo chí lại càng có cơ hội khẳng định vai trò của mình ở những thông tin chính xác, chất lượng tới công chúng. Báo chí mang đến một cái nhìn có chiều sâu, phân tích vấn đề đến nơi đến chốn để dẫn dắt công chúng theo định hướng đúng đắn, nhân văn, từ đó công chúng sẽ tìm đến báo chí khi họ có nhu cầu muốn biết thông tin đúng và đáng tin. Vì vậy khi cơ quan báo chí đảm bảo được nguồn thu, nhà báo đảm bảo được thu nhập thì họ không còn phải chạy theo nhu cầu của công chúng, bị áp lực kinh tế chi phối thì chất lượng tin bài sẽ được đảm bảo, không bị ảnh hưởng bởi bầy tin giả trên mạng xã hội.

Thứ ba, xây dựng đội ngũ nhà báo chuyên trách

chống tin giả trên mạng xã hội trong các cơ quan báo chí.

Theo hướng chuyên môn hóa, cần xây dựng đội ngũ nhà báo chuyên trách chống tin giả trên mạng xã hội trong các cơ quan báo chí. Nhiệm vụ của đội ngũ nhà báo này có thể bao gồm những công việc sau: xác minh tính chính xác của thông tin trước khi đăng tải trên mạng xã hội; theo dõi giám sát các hoạt động trên mạng xã hội để phát hiện các tin giả lan truyền; đội ngũ chuyên trách có nhiệm vụ nâng cao nhận thức cho đồng nghiệp, công chúng; với chuyên môn của mình, phóng viên có thể kết nối tạo ra mạng lưới chống tin giả từ các đơn vị kiểm tra tin giả, cơ quan chính phủ, tổ chức báo chí, đơn vị nghiên cứu để cùng chia sẻ thông tin, phân tích, phối hợp hoạt động để đối phó với tin giả trên mạng xã hội.

Thứ tư, cơ quan báo chí cần đặt ra những quy tắc chặt chẽ khi nhà báo khai thác thông tin trên mạng xã hội.

Dù áp lực thông tin nhanh nhưng yêu cầu bắt buộc là thông tin cần có sự kiểm chứng nhiều chiều và cùng với khả năng phân tích của nhà báo để thấy được thông tin đó là sự thật. Việc này giúp đảm bảo tính chính xác và độ tin cậy của thông tin được đưa ra trên các phương tiện truyền thông. Độ nhanh nhạy của thông tin trên mạng xã hội cùng với sự thật sẽ mang đến một tác phẩm báo chí có chất lượng tốt.

Thứ năm, tạo điều kiện về cơ sở hạ tầng kỹ thuật công nghệ giúp nhà báo nhận diện và kiểm chứng tin giả.

Nhiều cơ quan báo chí trên thế giới đã sử dụng công nghệ này trong thực tiễn sản xuất, ví dụ như tờ Washington Post có chuyên trang Fact Checker, Hãng thông tấn AP (Mỹ) thường xuyên có lực lượng kiểm chứng thông tin và kịp thời đưa thông tin kiểm chứng thật - giả đến công chúng. Reuters Fact Check ra đời với mục đích giám sát các nền tảng kỹ thuật số để tìm thông tin sai lệch có liên quan đến các sự kiện và các chủ đề đang được độc giả thảo luận. Reuters lựa chọn thông tin kiểm chứng dựa trên giá trị nguồn tin mang lại cho công chúng, phạm vi mà thông tin tiếp cận hoặc có khả năng tiếp cận trong tương lai. Trước những chỉ trích lan rộng và áp lực mạnh mẽ của dư luận, các mạng xã hội như Face-

book, Youtube cũng đầu tư và hợp tác với các hãng truyền thông và các tổ chức để cho ra đời các ứng dụng kiểm tra dữ liệu (fact - checking). Công thông tin của Trung tâm Xử lý Tin giả, Thông tin Xấu độc Việt Nam thuộc Cục Phát thanh Truyền hình và Thông tin Điện tử tại địa chỉ <https://tingia.gov.vn/>, đã hợp tác với các cơ quan chức năng để thẩm định và công bố tin giả. Ngoài ra, nhiều tờ báo ở Việt Nam đã mở các chuyên mục chuyên kiểm chứng thông tin, chẳng hạn như chuyên mục “Kiểm chứng Thông tin” của báo Nhân Dân tại <https://nhandan.vn/factcheck/> và tài khoản Factcheckvn trên TikTok của báo điện tử Vietnam-Plus. Tuy nhiên, so với sự tràn lan của tin giả trên mạng xã hội cũng như nhu cầu thực tiễn, những cơ sở hạ tầng này chưa đủ để đáp ứng. Trước đây, nhà báo cần kỹ năng phát hiện tin tức, phát hiện những đề tài nóng thì ngày nay, kỹ năng kiểm chứng, phân tích, tổng hợp thông tin lại trở nên quan trọng. Những ứng dụng công nghệ thông tin đang thay thế một phần những công việc truyền thống của nghề báo và mang lại hiệu quả công việc cao hơn cho người làm báo.

Thứ sáu, xây dựng cơ chế phối hợp với các cơ quan báo chí khác, hỗ trợ nhà báo đấu tranh chống tin giả trên mạng xã hội.

Để hỗ trợ nhà báo hiệu quả trong đấu tranh chống tin giả trên mạng xã hội, các cơ quan báo chí cần tính toán đến việc thành lập mạng lưới liên kết giữa các cơ quan báo chí. Cụ thể như: thiết lập các kênh liên lạc để hợp tác, chia sẻ thông tin; chia sẻ tài nguyên và công nghệ; tổ chức các chiến dịch chung; xây dựng cộng đồng chống tin giả trên nền tảng mạng xã hội. Thông qua việc xây dựng cơ chế phối hợp với các cơ quan báo chí khác, các cơ quan báo chí có thể tăng cường sức mạnh và hiệu quả trong cuộc chiến chống tin giả trên mạng xã hội. Sự phối hợp này cần được xây dựng dựa trên sự tin tưởng và tôn trọng cách thức tổ chức hoạt động của từng cơ quan báo chí.

Thứ bảy, giáo dục, bồi dưỡng giúp nhà báo nâng cao bản lĩnh trong đấu tranh chống tin giả trên mạng xã hội.

Cơ quan báo chí tổ chức các khóa bồi dưỡng,

nâng cao trình độ chuyên môn nghiệp vụ; tổ chức các khóa đào tạo và hướng dẫn nhà báo trong kiến thức và kỹ năng đối phó với tin giả trên mạng xã hội, phân tích và kiểm chứng thông tin. Cơ quan báo chí cũng cần cung cấp tài nguyên và công cụ hỗ trợ cho nhà báo trong việc đấu tranh chống tin giả trên mạng xã hội, khuyến khích và tạo động lực cho nhà báo trong đấu tranh chống tin giả trên mạng xã hội. Bên cạnh đó, để tạo điều kiện tốt cho nhà báo đấu tranh chống tin giả trên mạng xã hội, cơ quan báo chí cần xây dựng được nền tảng công nghệ tốt, tạo ra môi trường để nhà báo thuận tiện hơn trong quá trình tác nghiệp.

Thứ tám, nhà báo cần giữ vững bản lĩnh chính trị, kiên định lập trường trong đấu tranh với tin giả, nâng cao đạo đức nghề nghiệp, thực hiện trách nhiệm xã hội của nhà báo, đồng thời tự nâng cao năng lực kiểm chứng và phân tích thông tin cập nhật và ứng dụng công nghệ trong tác nghiệp báo chí.

Trong bối cảnh mạng xã hội trở thành môi trường lan truyền tin giả nhanh chóng và khó kiểm soát, việc nâng cao bản lĩnh nhà báo là yêu cầu cấp thiết nhằm bảo vệ sự thật, duy trì niềm tin công chúng và khẳng định vai trò của báo chí chính thống. Trước hết, nhà báo cần rèn luyện năng lực kiểm chứng và phân tích thông tin, sử dụng các công cụ hiện đại để xác minh nguồn tin, đánh giá tính chính xác của dữ liệu, nhận diện và phản bác tin giả một cách hiệu quả. Bên cạnh đó, việc cập nhật và ứng dụng công nghệ trong tác nghiệp là điều kiện quan trọng giúp nhà báo không chỉ khai thác thông tin có chọn lọc mà còn tận dụng các công cụ trí tuệ nhân tạo để phát hiện, đối phó với các chiến dịch thao túng thông tin trên mạng xã hội.

Một yếu tố then chốt khác là giữ vững bản lĩnh chính trị, kiên định lập trường trong đấu tranh chống tin giả. Nhà báo cần tỉnh táo trước những thông tin sai lệch, có lập trường vững vàng, thể hiện sự kiên định với đường lối, chủ trương của Đảng và Nhà nước, không bị chi phối bởi các nguồn tin không chính thống hoặc các chiến dịch truyền thông tiêu cực. Đồng thời, việc tuân thủ đạo đức nghề nghiệp, đề cao tính trung thực, khách quan trong quá trình tác nghiệp sẽ góp phần nâng cao trách nhiệm xã hội của nhà báo, giúp báo chí tiếp tục đóng vai trò định

hướng dư luận, đấu tranh với những thông tin sai lệch trên không gian mạng.

Ngoài ra, nhà báo cần chủ động phản bác tin giả bằng cách cung cấp thông tin chính xác, kịp thời thông qua báo chí chính thống. Việc tham gia các khóa đào tạo, bồi dưỡng nghiệp vụ, liên tục cập nhật kiến thức báo chí - truyền thông cũng là yếu tố quan trọng để nâng cao năng lực tác nghiệp, thích ứng với sự thay đổi nhanh chóng của môi trường truyền thông số. Khi bản lĩnh nghề nghiệp được nâng cao, nhà báo không chỉ thực hiện tốt sứ mệnh cung cấp thông tin mà còn góp phần quan trọng trong việc xây dựng một hệ sinh thái truyền thông lành mạnh, minh bạch, bảo vệ lợi ích của quốc gia và cộng đồng.

Trong bối cảnh tin giả lan tràn trên mạng xã hội, việc nâng cao bản lĩnh của nhà báo không chỉ là yêu cầu nghề nghiệp mà còn là điều kiện tiên quyết để báo chí thực hiện tốt vai trò cung cấp thông tin chính xác, định hướng dư luận và bảo vệ lợi ích xã hội. Nhà báo cần rèn luyện năng lực kiểm chứng, ứng dụng công nghệ, giữ vững bản lĩnh chính trị và đạo đức nghề nghiệp. Đồng thời, sự phối hợp chặt chẽ giữa báo chí, cơ quan quản lý sẽ góp phần xây dựng môi trường truyền thông lành mạnh, minh bạch và bền vững./.

(1) <https://datareportal.com/reports/digital-2025-vietnam>

(2) Hữu Thắng (2019), *Điểm danh mạng xã hội ở Việt Nam và những cái kết*, thanhnien.vn, <https://thanhnien.vn/diem-danh-cac-mang-xa-hoi-viet-nam-va-nhung-cai-ket-185876830.htm>.

(3) Bằng Hưng (2023), *Choáng với lượng người sử dụng mạng xã hội ở Việt Nam*, Báo Người lao động, <https://nld.com.vn/cong-nghe/choang-voi-luong-nguoi-su-dung-mang-xa-hoi-o-viet-nam-20230609163100458.htm>.

(4) Jill Keppeler (2020), *Fake News (Rosen Verified: Current Issues)*, Nxb. Rosen Young Adult.

(5) <https://onecms.vn/the-new-york-times-co-7-5-trieu-thue-bao-tra-phi-tiep-tuc-pha-ky-luc-49772.html>

(6) Đảng Cộng sản Việt Nam (2021), *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII. T. I. H.*, Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật.

(7) Đặng Thị Thu Hương (2021), *Quản lý báo chí và quản trị truyền thông trong bối cảnh truyền thông mạng xã hội*, Nxb. Đại học Quốc gia Hà Nội.